

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินงาน
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 56 แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 30 แห่ง ผู้บริหาร 52 คน โรงเรียนขนาดกลาง 17 แห่ง ผู้บริหาร 40 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 5 แห่ง ผู้บริหาร 25 คน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 3 แห่ง ผู้บริหาร 16 คน รวมผู้บริหาร 133 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนในการคำนวณหาสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีจับสลากชื่อโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายอยู่โรงเรียนขนาดต่าง ๆ รวมกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรง ปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองซึ่งมิใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แลฟาของครอนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.981

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.2 นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเขต 21 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับสถานศึกษาที่อยู่ใกล้ และสถานศึกษาที่อยู่ไกลส่งทางไปรษณีย์ โดยมีซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัย

3.4 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองจากโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และรอรับข้อมูลจากไปรษณีย์หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 20 วัน

3.5 เมื่อไม่ได้แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยนี้ดกลับมารับแบบสอบถามอีกใน 1 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 80 ชุด นำไปวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

4.2 วิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายของคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

4.3 วิเคราะห์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 วิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นเพศชาย จำนวน 77 คน (ร้อยละ 96.3) การดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 38 คน (ร้อยละ 47.5) เป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 3.8) รองผู้อำนวยการ จำนวน 42 คน (ร้อยละ 52.5)

2. ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.27$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการมีบาร์มี ($\bar{X}= 4.39$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X}= 4.38$) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X}=4.18$) และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X}= 4.16$) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการมีบาร์มี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และถ่ายทอดวิสัยทัศน์ อุดมคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่ดีในการปฏิบัติงานให้ครูและบุคลากรได้รับทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.79$) ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญจนเกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.78$) ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่เคารพนับถือ เชื่อมั่น ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากร ($\bar{X}= 4.54$) ตามลำดับและค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแสดงศักยภาพและมีความสามารถในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}= 4.01$) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวางแผนพัฒนา มีกลยุทธ์ในการทำงานและกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ($\bar{X}= 4.06$) และผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่เคารพนับถือ เชื่อมั่น ศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากร ($\bar{X}= 4.10$) ตามลำดับ

2.2 คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงให้ครูและบุคลากรเห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.84$) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรัก ความสามัคคี ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.80$) ผู้บริหารสถานศึกษาดังมาตรฐานในการ ทำงานสูง เพื่อให้ท้าทายความสามารถของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.54$) ตามลำดับ

2.3 คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งข่าวสารข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้ครูและบุคลากรได้รับทราบอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.81$) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรวิเคราะห์ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาและฝึกการ แก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานและสนหลักการของการมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.70$) และผู้บริหาร สถานศึกษาชี้แนะให้ครูและบุคลากรหาจุดเด่นและจุดด้อยของสถานศึกษา เพื่อพัฒนางานตาม บทบาทหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

2.4 คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุก ข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหาร สถานศึกษามอบหมายแก่ครูโดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.76$) ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความถนัด อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.44$) และผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายอำนาจและมอบอำนาจให้กับ ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีระดับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.38$)

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$) และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ เมื่อจำแนกการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.30$) และการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

3.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการวางแผนด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การกำหนดแนวทางการพัฒนาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$) การกำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.33$) การกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) และการกำหนดแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

3.3 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.63$) ส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.55$) และส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49$) ตามลำดับ

3.4 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้อง

กับการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

3.5 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.23$)

3.6 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ($\bar{X} = 4.69$) การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.58$) และการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

3.7 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.23$) และการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.8 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.26$) และการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

3.9 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.29$) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.28$) และการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

3.10 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ สร้างความตระหนักให้ครูเห็นคุณค่าการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.30$) การดูแล กำกับ นิเทศติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.28$) และการจัดระบบงานแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชัดเจน ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ

3.11 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.58$) การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องโดยให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.44$) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ คือ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ($\bar{X} = 3.94$) การดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.11$) และการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

3.12 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การสนับสนุนให้มีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ($\bar{X} = 4.36$) การเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.10$) และการส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาอบรมการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

3.13 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การระดมทรัพยากร วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการ พัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$) การการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้าง ความสัมพันธ์อันดี ($\bar{X} = 4.10$) และการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

3.14 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย สามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การร่วมกับสถาบัน อื่นจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.44$) การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา สถาบันสังคมอื่น ($\bar{X} = 4.30$) และ การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมี ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

3.15 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อยได้

3 ลำดับ ดังนี้ การศึกษาวิเคราะห์ระเบียบเพื่อปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.69$) การนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.36$) และการตรวจสอบและประเมินผลระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปปรับปรุงให้เหมาะสม ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

3.16 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัด เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.48$) การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$) และการจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัด ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

3.17 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\bar{X} = 4.33$) และการนิเทศ ติดตามและประเมินผลบุคลากรในการจัดทำ ผลิตใช้ พัฒนาสื่อ เทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .813$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง โดยสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์กันสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการมีบารมีกับการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .899$) การสร้างแรง

บัณฑิตใจกับการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .882$) และการกระตุ้นทางปัญญากับการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .878$) สำหรับความสัมพันธ์กันต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การกระตุ้นทางปัญญากับการวางแผนงานด้านวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .247$) การกระตุ้นทางปัญญากับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .329$) และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .404$) ตามลำดับ

คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการมีบารมี กับการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($r = .131$) การสร้างแรงบันดาลใจกับการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($r = .185$) และการกระตุ้นทางปัญญากับการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($r = .004$)

อภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการมีบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการมีบารมี ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นผู้บริหารยุคใหม่เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และถ่ายทอดวิสัยทัศน์ อุดมคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่ดีในการปฏิบัติงานให้ครูและบุคลากรได้รับทราบอย่างชัดเจน มีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญจนเกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่เคารพนับถือ เชื่อมั่น ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับ

ของครูและบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลา ระโหฐาน (2553 : 101-104) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

สำหรับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำยังขาดการกระตุ้นให้ผู้ตามได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามไม่มีความต้องการในการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน รวมถึงการเอาใจใส่ต่อปัญหาและการเผชิญกับสถานการณ์เก่า ๆ ด้วยวิถีทางใหม่แบบใหม่ ๆ การให้กำลังใจผู้ตามเพื่อให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ เพราะผู้นำขาดการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดเห็นและเหตุผลและไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตาม แม้ว่ามันจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาพร้อมกันโดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไขแม้บางปัญหาจะมีอุปสรรคมากมายผู้นำจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้ตามจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งคำถามต่อค่านิยมของตนเองความเชื่อและประเพณี การกระตุ้นทางปัญญาเป็นจึงเป็นส่วนที่สำคัญของการพัฒนาความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนักเข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ บุญโสม ดีเลิศ (2550 : 103-104) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา และสอดคล้องกับ ชาญชัย ไชยคำภา (2551 : 83 -91) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย

2. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ 3 ลำดับ ดังนี้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน ที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัฐพงศ์ จารุทรัพย์สดี (2554 : 127-128) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการวัด ประเมินผลและเปรียบเทียบผลการโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั้นแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีการการศึกษา วิเคราะห์ระเบียบเพื่อปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา รู้จักนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริง มีการ

ตรวจสอบและประเมินผลระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาไปปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล จัดให้มีระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ตรงตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการบริหารงานวิชาการเป็นลำดับสุดท้าย คือ การรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารยังขาดการกระตุ้นเพื่อให้ครูสนใจในการการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สนับสนุนสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย ให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาทางการศึกษา จัดให้มีคู่มือ/เอกสารเพื่อประกอบ การจัดทำวิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูนำเสนอผลงาน การวิจัยต่อผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย คำปลิว (2549 : 50-52) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ด้านแนะแนวการศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และด้านการสนับสนุนวิชาการแก่ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษาน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้บริหารสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.85 พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำเสนอผลงานการวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง โดยสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์กันสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หรือการมีบารมีกับการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสร้างแรงบันดาลใจกับการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการกระตุ้นทางปัญญากับการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับความสัมพันธ์กันต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การกระตุ้นทางปัญญากับการวางแผนงานด้านวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การกระตุ้นทางปัญญากับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัฐพงศ์ จารุทรัพย์สดี (2554 : 127-128) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับการบริหารวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะกับบุคคลและโอกาส

1.2 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนและเป็นกรอบชี้แนะทางการอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูงและการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการอิทธิพลอย่างมี
อุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีและใช้คุณลักษณะภาวะ
ผู้นำให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนั้น ในการทำการวิจัยครั้ง
ต่อไป ควรทำการวิจัยโดยกำหนดประชากรในกลุ่มอื่นที่นอกเหนือออกไป เพื่อให้ทราบถึง
ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY